

Norskkompetanse blant arbeidstakere født i utlandet

Anne Mette Ødegård, 3. desember 2020

amo@fafo.no

Problemstillinger i rapporten

- Hva sier tidligere forskning og utredninger om språkutfordringer blant innvandrere?
- Hvordan vurderer innvandrere innenfor bygg, helse og akademia sin egen norskkompetanse i og utenfor arbeidslivet?
- Snakker arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa godt norsk?
- Hvordan håndteres språkutfordringene på arbeidsplassen?

Foto: Kystverket

Arbeid, språk, integrering

- Arbeidslivet regnes som den viktigste arenaen for språkopplæring og sosial integrering
- Mangel på språk kan føre til
 - Sykdom, ulykker og utnyttning
 - Dårligere arbeidsmiljø
 - Lavere status
 - Lavere produktivitet og dårligere kvalitet
 - Dårligere tjenester for kunder, brukere, elever, pasienter, pårørende

Sykehjemsetaten i Oslo

- Mer enn 40 prosent av de ansatte har annet morsmål enn norsk. Mellom 30 og 40 nasjonaliteter
- Tilbudt språkkurs siden 2009. Krav til og testing av språkkunnskapen
- 2019: reduserte krav til helsefagarbeidere

Erfaringer og konsekvenser i vårt case

- Tolking av beskjeder og rapporteringer. Frykt for at noe oppfattes feil
- Utrygghet blant beboerne på grunn av problemer med kommunikasjonen
- Misforståelser i kontakt med pårørende
- Mindre sosial kontakt blant de ansatte – på tvers av nasjonaliteter

Et globalisert akademia

- Krav om internasjonalisering – utenlandsopphold og publisering internasjonalt
- Sterk konkurranse om jobbene. Attraktive arbeidsvilkår i Norge
- Kraftig økning i undervisningstilbudet på engelsk
- Institusjonene har ansvar for å vedlikeholde norsk som fagspråk

Erfaringer og konsekvenser i vårt case

- Vanskelig å beholde et norsk fagspråk
- Urettferdig byrdefordeling – undervisning på norsk og administrative oppgaver
- Vanskeliggjør kommunikasjon med studenter, i hovedsak på grunnivå
- Motivasjonen for å lære norsk varierer
- Bekymring for å miste nasjonal kompetanse innenfor faget

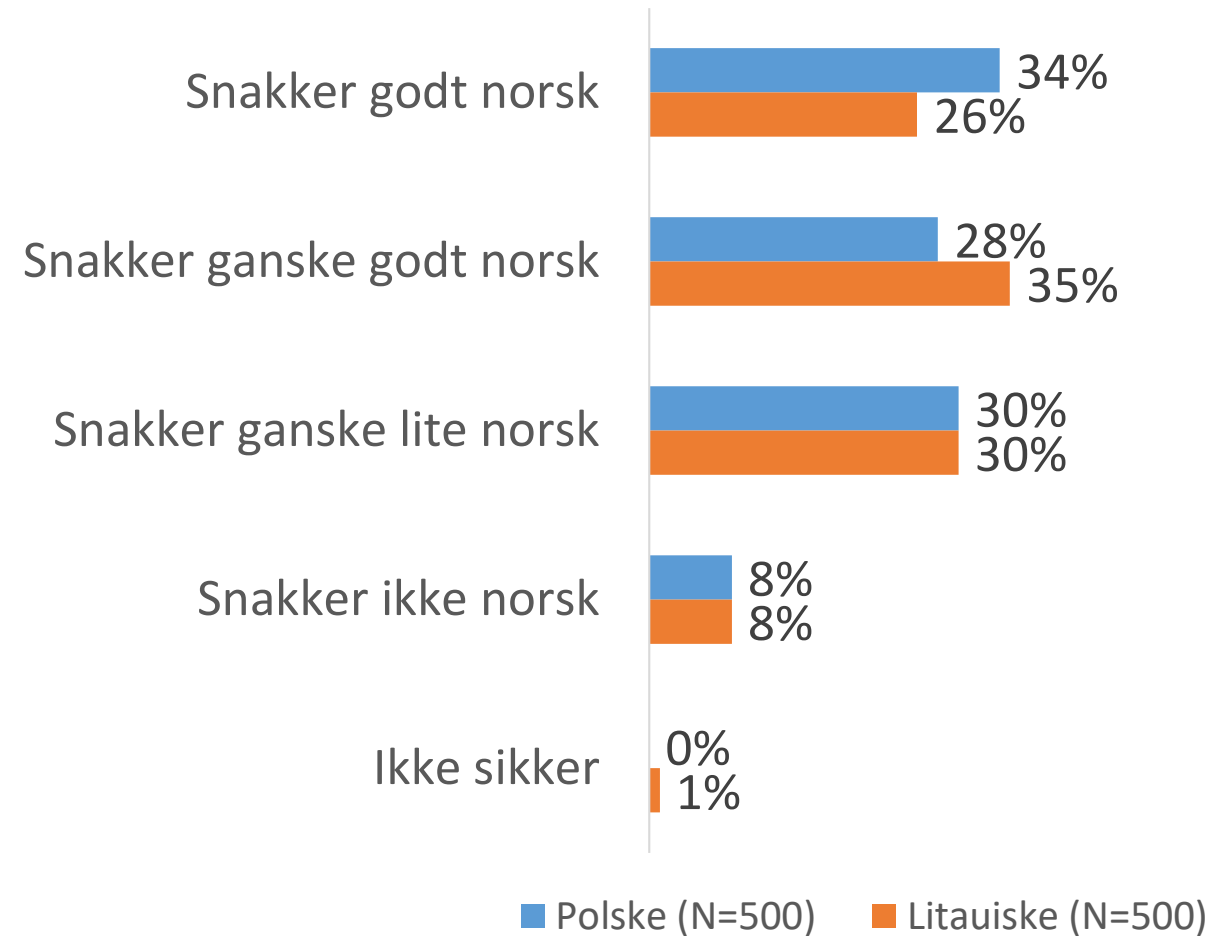
«Polsk» byggebransje i Norge

- Stor andel utenlandsk arbeidskraft og betydelig innslag av innleie
- Arbeidslag etter nasjonalitet og «språkmeglere»
- Språk som legitimering av lagdeling (status, tilknytningsform)
- Frykt for rekruttering av norsk ungdom (kollegiale og språklige forhold)

Erfaringer og konsekvenser i vårt case

- Arbeidsspråket er norsk
- Plan for norskopplæring i prøvetiden
- Dårlig erfaring med norskkurs
- HMS-opplæring på norsk og engelsk
- Jobber for å unngå klikkdannelser
- Lite bruk av norsk på fritida

Snakker arbeidsinnvandrerne fra Øst-Europa norsk?

Kilde: Fafo

Hva påvirker evnen og viljen til å lære norsk?

- Krav og tilbud
- Nytteverdi – tid og ressurser
- Bosetting og familie
- Tilknytning til arbeidslivet – fast eller midlertidig
- Status, karriere og utnyttning av faglig kompetanse